

Warszawa, 4 listopada 2025 r.

KL/541/190/NK/2025

Pani

Małgorzata Kidawa-Błońska

Marszałkini Senatu RP

Szanowna Pani Marszałkini,

w nawiązaniu do prowadzonych prac legislacyjnych nad rządowym projektem ustawy *o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (MOS) (druki sejmowe nr 1630, 1630, 1775, 1775-A, druk senacki nr 507)*, uprzejmie przesyłam stanowisko Konfederacji Lewiatan.

Pozytywnie należy ocenić elektronizację postępowania dot. udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, pobyt stały i pobyt rezydenta długoterminowego UE bez konieczności przedstawienia papierowej wersji wniosku w trakcie osobistej wizyty w urzędzie wojewódzkim. Liczymy, że zwiększenie zakresu elektronizacji/cyfryzacji postępowań skróci czas trwania postępowań pobytowych. Zdarza się obecnie, że trwają one nawet ponad 1 rok, co jest zdecydowanie zbyt długim okresem. Elektronizacja powinna także przyczynić się do większej transparentności i sprawności prowadzenia procesu legalizacji pobytu. W naszej ocenie za bardzo potrzebną zmianę należy uznać także planowane zastąpienie odcisku stempla w paszporcie zaświadczeniem o złożeniu wniosku.

Mimo wielu zalet, które niesie za sobą elektronizacja postępowania, istotne jest także dostosowanie systemu do różnych potrzeb wnioskodawców. Dlatego wskazane jest **zachowanie alternatywnej tradycyjnej formy składania wniosków** dla cudzoziemców, którzy z różnych przyczyn mogą mieć utrudniony dostęp do rozwiązań elektronicznych, ponieważ brak złożenia wniosku w odpowiednim terminie może mieć daleko idące konsekwencje zarówno dla cudzoziemca, jak i pracodawcy. Poza tym, należy wziąć pod uwagę, że nie wszyscy obywatele państw trzecich posiadają podpis kwalifikowany/profil zaufany. Biorąc pod uwagę fakt, że złożenie wniosku najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu ma kluczowe znaczenie z perspektywy legalności pobytu i pracy, należy rozważyć alternatywną metodę złożenia wniosku oraz umożliwienie złożenia elektronicznego wniosku bez podpisu pod warunkiem uzupełnienia tego braku formalnego podczas osobistego stawiennictwa w urzędzie.

Należy zwrócić uwagę, że projekt ustawy nie przewiduje **możliwości utworzenia przez pełnomocnika cudzoziemca konta w Module Obsługi Spraw (MOS)**. Bardzo duża liczba cudzoziemców korzysta z usług pełnomocników, w tym profesjonalnych. Rozszerzenie katalogu osób uprawnionych do założenia konta w MOS umożliwi pełnomocnikowi dostęp do

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

danych, wsparcie cudzoziemca w prawidłowym przygotowaniu wniosku i monitorowanie bieżącego statusu sprawy, bez konieczności bazowania jedynie na informacjach od mocodawcy. W zakresie wsparcia cudzoziemca w wypełnieniu wniosku jest to o tyle istotne, że formularze wniosków mogą być dla osoby niezaznajomionej z polskim systemem stosunkowo wymagające (na co często pełnomocnikom uwagę zwracają sami cudzoziemcy) i mogą skutkować wprowadzaniem błędnych lub niepełnych informacji. W dalszej konsekwencji wniosek zostanie formalnie wypełniony i złożony w systemie, jednak z nieprawidłowościami skutkującymi koniecznością uzupełnienia braków formalnych (w terminie nie krótszym niż 7 dni, często jednak bywającym terminem dokładnie 7-dniowym), generując też większy wymiar pracy dla pracowników urzędu obsługujących sprawę. Postuluje się zatem **umożliwienie utworzenia konta w MOS także dla pełnomocnika oraz doprecyzowania zasad korzystania przez pełnomocników z systemu MOS.**

Ponadto w celu dalszego przyspieszenia i usprawnienia procesu legalizacji pobytu w Polsce proponuje się wprowadzenia dodatkowych narzędzi dostępnych w systemie Moduł Obsługi Spraw (dalej: MOS):

- **Należy zapewnić podmiotom powierzającym pracę cudzoziemcom ubiegającym się o pobyt czasowy, pobyt stały lub pobyt rezydenta długoterminowego UE możliwość sprawdzenia statusu sprawy,** za zgodą cudzoziemca wyrażoną przez MOS, na przykład poprzez zeskanowanie kodu kreskowego znajdującego się na zaświadczeniu (o którym mowa w art. 108 ust. 3 pkt 9, art. 206 ust. 3 pkt 9, art. 222a ust. 3 pkt. 9 ustawy o cudzoziemcach zgodnie z brzmieniem zaproponowanym w projekcie nowelizującym), a także dalszego sprawdzania statusu sprawy bez konieczności przedstawiania pełnomocnictwa. Ponadto warto rozważyć wprowadzenie za pośrednictwem MOS powiadomień o zdarzeniach w postępowaniach dotyczących cudzoziemców, co do których podmiot powierzający pracę złożył załącznik nr 1 tak, aby podmiot zatrudniający cudzoziemca był na bieżąco informowany o statusie postępowania. Jest to kluczowe z perspektywy pracodawców z uwagi na fakt, że w przypadku umorzenia postępowania ze względu m.in. na niestawienie się w urzędzie na wezwanie wojewody, pracodawca jest obciążony ryzykiem nielegalnego powierzenia pracy w związku z brakiem podstaw do legalnego pobytu cudzoziemca w Polsce. Biorąc pod uwagę, że legalność zatrudnienia jest nieodłącznie uwarunkowana legalnością pobytu cudzoziemca w Polsce, podmiot powierzający pracę powinien być informowany o przebiegu postępowania, a co najmniej – o jego zakończeniu. Uwaga ta w szczególności dotyczy sytuacji, w której wydana przez urząd decyzja jest negatywna, a dalszy pobyt cudzoziemca w Polsce będzie uznawany za nielegalny. W aktualnym stanie prawnym podmiot powierzający pracę nie jest stroną postępowania o zezwolenie na pobyt i pracę (zezwoenie jednolite). Przepisy prawa migracyjnego zobowiązują go jednak do czynnego udziału w postępowaniu, bez możliwości weryfikacji jego statusu. Projekt nie dostarcza nowych rozwiązań w tym zakresie, wobec czego rekomendowana jest dalsza analiza i wprowadzenie zmian usprawniających przebieg

postępowania i zapewniających dostęp podmiotu powierzającego pracę do informacji o postępowaniu. Jest to szczególnie istotne w kontekście nowego obowiązku pracodawcy wskazanego w decyzji o zezwoleniu na pobyt i pracę, który polega na informowaniu wojewody w ciągu 15 dni o utracie pracy przez cudzoziemca. Obowiązek ten jest przewidziany w art. 121 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

- Pozytywnie należy ocenić umożliwienie złożenia załączników do wniosku o pobyt czasowy/stały/rezydenta długoterminowego UE w formie elektronicznej. Ze względu na stosowane aktualnie przez urzędy wojewódzkie praktyki i występujące nadużycia dotyczące żądania dodatkowych dokumentów w formie papierowej w trakcie postępowania należy zadbać o **odpowiednie doprecyzowanie przepisów** w taki sposób, aby nie pozostawiały one pola do ewentualnej błędnej interpretacji i żądania przez urzędy dostarczenia oryginału dokumentów wysłanych w formie elektronicznej;
- Aktualnie system MOS funkcjonuje w 6 językach, ważne jest, aby funkcjonalność portalu w poszczególnych językach wyglądała tak samo, jak w języku polskim. Ponadto wszystkie dokumenty, w tym pouczenia, udostępniane cudzoziemcowi przez system MOS, powinny być dostępne w języku zrozumiałym dla cudzoziemca (np. angielskim lub języku ojczystym).
- Niezależnie od elektronicznego systemu MOS należy rozważyć udostępnienie aplikacji mobilnej MOS, która przynajmniej umożliwi kontrolowanie statusu spraw przez cudzoziemca, pełnomocnika lub przedstawiciela pracodawcy.
- Popieramy odejście od obowiązku pobrania odcisków linii papilarnych jako czynnika wstrzymującego merytoryczne prowadzenie postępowania pod rygorem odmowy wszczęcia postępowania. Aktualnie stosowanie tego przepisu sparaliżowało pracę urzędów w Polsce i sprawiło, że od dnia złożenia wniosku do złożenia odcisków linii papilarnych oraz uzyskania stempla w dokumencie podróży cudzoziemca, potwierdzającego złożenie wniosku może minąć nawet rok. Aby jeszcze bardziej usprawnić proces i skrócić czas oczekiwania na wezwanie do osobistego stawiennictwa proponuje się umożliwienie złożenie odcisków palców, wzoru podpisu i przekazanie paszportu/weryfikacji tożsamości przez organy gminy (np. urzędy stanu cywilnego). Rozwiązanie to dość dobrze funkcjonowało w ramach przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Obywatele Ukrainy przy składaniu wniosków o PESEL-UKR stawiali się osobiście w organie gminy, a nie w urzędzie wojewódzkim. Opcjonalnym rozwiązaniem mogłoby być pobranie odcisków linii papilarnych podczas odbioru decyzji, podobne rozwiązanie funkcjonuje w wielu krajach Europejskich, na przykład w Hiszpanii.
- Wskazane jest **wydłużenie terminu, w którym cudzoziemiec ubiegający się o zezwolenie na pobyt powinien stawić się osobiście w urzędzie do 14 dni** w celu złożenia odcisków linii papilarnych. Przepisy nie precyzują, w jakim terminie wojewoda wzywa cudzoziemca do osobistego stawiennictwa w urzędzie, tym samym ciężko jest przewidzieć, kiedy dokładnie cudzoziemiec otrzyma wezwanie, od momentu otrzymania którego będzie miał jedynie 7

dnia na dopełnienie niezbędnych formalności, mających bezpośredni wpływ na postępowanie w sprawie legalizacji jego pobytu w Polsce. Ogranicza to możliwość odbycia podróży służbowych bądź odwiedzin rodziny, szczególnie w przypadku cudzoziemców pochodzących krajów bardziej odległych.

- Konieczne jest **doprecyzowanie ram czasowych poszczególnych etapów postępowania pobytowego**. Projekt nie uwzględnia terminów (choćby instrukcyjnych), które wyznaczałyby ramy czasowe trwania poszczególnych etapów postępowania. W szczególności z projektowanych przepisów nie wynika, w jakim terminie cudzoziemiec zostanie wezwany do urzędu w celu weryfikacji tożsamości (obowiązki określone w projektowanych przepisach art. 106e. ust 1, Art. 203e. ust. 1, art. 219e ust. 1 ustawy o cudzoziemcach). W naszej ocenie rekomendowane jest określenie terminu, choćby instrukcyjnego, który spójnie wyznaczałby obowiązki wobec różnych urzędów ds. cudzoziemców procedujących wnioski.
- Oprócz zmiany przepisów dot. legalizacji pobytu pracy w celu usprawnienia procedur i dostosowanie ich do realiów konieczne jest **ujednoczenie wymogów urzędów wojewódzkich w zakresie dokumentów niezbędnych do uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt**. Dużym utrudnieniem dla cudzoziemców oraz pracodawców ich zatrudniających, którzy często wspierają pracowników cudzoziemskich w legalizacji pobytu w Polsce, jest zróżnicowanie wytycznych poszczególnych urzędów wojewódzkich pod względem dokumentów wymaganych w trakcie postępowania o udzielenia zezwolenia na pobyt. Ponadto cudzoziemcy często są wzywani do przedłożenia dodatkowych dokumentów, potwierdzających fakty znane urzędowo: wojewoda wzywa m.in. o okazanie do wglądu oryginału decyzji, którą sam wydał w innym postępowaniu lub o dokumenty potwierdzające posiadanie wysokich kwalifikacji w przypadku cudzoziemca, który wcześniej posiadał decyzję wydaną w trybie art. 127 ustawy o cudzoziemcach. Wymogi te często są nieuzasadnione i stanowią zbędne powielanie procedur przedłużające postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt.
- Wskazane jest wprowadzenie przepisów umożliwiających **większą elastyczność możliwości zmiany warunków zatrudnienia na korzyść cudzoziemca**. Obecnie zmiana stanowiska nie wymagająca zmiany lub wydania nowego zezwolenia na pobyt czasowy i pracę jest możliwa pod warunkiem zachowania zakresu dotychczasowych obowiązków. W przypadku awansu pracownika cudzoziemskiego wymagana jest zmiana dotychczasowego zezwolenia na pobyt i pracę, przy czym wykonanie pracy na nowym stanowisku nie jest możliwe dopóki zezwolenie nie zostanie zmienione przez wojewodę. W celu ograniczenia barier uniemożliwiających sprawne przejście cudzoziemca na wyższe stanowisko wewnątrz przedsiębiorstwa proponuje się dokonanie następujących zmian:
 - Wydawanie zezwolenia na pobyt i pracę (art. 114 ustawy o cudzoziemcach) bez wskazywania stanowiska na decyzji, pozostawiając informację o podmiocie powierzającym pracę lub kod klasyfikacji zawodów;

- Umożliwienie zmiany stanowiska cudzoziemca bezpośrednio w dniu złożenia przez cudzoziemca wniosku o zmianę stanowiska w trybie art. 120 ustawy o cudzoziemcach lub po wysłaniu przez cudzoziemca odpowiedniego powiadomienia do wojewody za pośrednictwem systemu MOS;
- Rozszerzenie przypadków, w których zgodnie z art. 119 ustawy o cudzoziemcach nie jest wymagana zmiana lub wydanie nowego zezwolenia na pobyt czasowy i pracę o zmianę stanowiska w ramach tych samych czynności w firmie (np. przejście ze stanowiska młodszego specjalisty na stanowisko starszego specjalisty, co jednocześnie wiąże się ze zmianą obowiązków). W takiej sytuacji wystarczające byłoby złożenie do właściwego urzędu notyfikacji o zmianie.
- Umożliwienie okresowego powierzenia cudzoziemcowi pracy na innym stanowisku w trybie art. 42 §4 Kodeksu pracy. W przypadkach uzasadnionych potrzebami pracodawcy należy umożliwić powierzenie cudzoziemcom przybywającym w Polsce na podstawie zezwolenia na pobyt i pracę (art. 114 ustawy o cudzoziemcach) innej pracy niż określona w umowie o pracę na okres nieprzekraczający 3 miesięcy w roku kalendarzowym, jeżeli nie powoduje to obniżenia wynagrodzenia i odpowiada kwalifikacjom pracownika bez konieczności wypowiedzenia dotychczasowych warunków pracy lub płacy.

Z poważaniem

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik 1 Propozycje poprawek do projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (MOS) (druki sejmowe nr 1630, 1630, 1775, 1775-A, druk senacki nr 507)

member of

BUSINESS at OECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy